

Διερευνώντας τη χρήση και την ‘αναγκαστική μη χρήση’ κινητού τηλεφώνου στους εφήβους

Παπαδάκη Μαρίνα, Καλογεράκη Στεφανία

Περίληψη

Η σχέση που έχουν αποκτήσει οι έφηβοι με το κινητό τους τηλέφωνο διερευνάται στη διεθνή βιβλιογραφία με αναφορά στις διαστάσεις της ασφάλειας, της διαθεσιμότητας, του συντονισμού των δραστηριοτήτων και της χειραφέτησης από το γονικό έλεγχο.

Στο παρών άρθρο μελετώνται οι παραπάνω διαστάσεις τόσο κατά την περίοδο 'αναγκαστικής μη χρήσης' κινητού που βίωσαν οι έφηβοι στο Καστέλι Κισσάμου όταν τον Απρίλιο του 2009 έκλεισαν οι κεραίες κινητής τηλεφωνίας, όσο και την περίοδο καθημερινής χρήσης ένα χρόνο μετά. Τα δεδομένα προέκυψαν από τη συλλογή ερωτηματολογίων από τυχαίο δείγμα μαθητών Γυμνασίου και Λυκείου της περιοχής. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης παραγόντων (factor analysis) ανέδειξαν την ξεχωριστή σημασία της διάστασης του γονικού ελέγχου μέσω κινητού τηλεφώνου κατά την περίοδο της αναγκαστικής μη χρήσης, παρέχοντας ενδείξεις για τον καθοριστικό ρόλο που επιτελεί το συγκεκριμένο μέσο επικοινωνίας στην διαμόρφωση των οικογενειακών σχέσεων.

Λέξεις κλειδιά: κινητό τηλέφωνο, έφηβοι, γονικός έλεγχος

Εισαγωγή

Η σημαντική αύξηση της χρήσης του κινητού τηλεφώνου που παρατηρείται την τελευταία δεκαετία, το καθιστά ένα από τα κυριότερα μέσα επικοινωνίας της ψηφιακής εποχής. Πρόσφατη έρευνα στην Ελλάδα αναφέρει ότι το ποσοστό κατοχής κινητού στο σύνολο του πληθυσμού αγγίζει το 94%, με ποσοστά 92% και 98% για τους μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου, αντίστοιχα (FocusBari, 2010).

Η αναφορά στην εφηβική ηλικία ως αυτή των 'ιδανικών χρηστών' (Ling, 2007) δικαιολογείται τόσο από τα εξαιρετικά υψηλά ποσοστά κατοχής όσο και από τον ιδιαίτερο ενθουσιασμό με τον οποίο έχει υιοθετηθεί η συσκευή από εφήβους, θεωρώντας τη ως κάτι περισσότερο από ένα απλό μέσο επικοινωνίας (Ling, 2007; Geser et al., 2006; Ling & Yttri, 2002).

Η σχέση των εφήβων με το κινητό τους εξερευνάται στη διεθνή βιβλιογραφία κυρίως ως προς το ρόλο της στην ενίσχυση των κοινωνικών δεσμών με τις παρέες των συνομηλίκων και τους φίλους (Oksman & Rautiainen, 2002; Fortunati & Manganelli, 2002; Lobet-Maris & Henin, 2002). Ο Ling (2004; 2000) παραθέτει ως εξίσου σημαντικές διαστάσεις της χρήσης του κινητού, την αίσθηση ασφάλειας που παρέχει στους εφήβους, την ευκολία συντονισμού της παρέας και των δραστηριοτήτων τους καθώς και την δυνατότητα συνεχούς πρόσβασης και διαθεσιμότητας, ενώ αναφέρεται και στο ρόλο του κινητού στην χειραφέτηση από το γονικό έλεγχο και την πορεία ανεξαρτητοποίησης από την οικογένεια.

Οι έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα στην Ελλάδα μας δίνουν σημαντικές πληροφορίες για τη διείσδυση του κινητού στην μαθητική νεολαία και ανιχνεύουν ως ένα βαθμό τις αιτίες της χρήσης του. Πιο συγκεκριμένα, αποτελέσματα μελετών αναφέρουν ότι οι μαθητές δηλώνουν σαφή προτίμηση στο κινητό τηλέφωνο ως μέσο επικοινωνίας το οποίο τους εξασφαλίζει ιδιωτικότητα και συνεχή προσβασιμότητα καθώς μπορούν να το έχουν μαζί τους ανά πάσα στιγμή (Ασλανίδου & Οικονόμου, 2008), ενώ αναφέρουν ευρεία χρήση γραπτών μηνυμάτων και αναπάντητων κλήσεων ακόμα και κατά τη διάρκεια των μαθημάτων (Λαζαρίνης, 2004). Παραδέχονται δε την εξαιρετική σημασία που έχει το κινητό στη ζωή τους ως ένα προσωπικό αντικείμενο που τους επιτρέπει να ρυθμίζουν τις φιλικές τους σχέσεις, χαρακτηρίζοντας το ακόμα και ως τον 'καλύτερο τους φίλο' (Meddiapro:14, 2006). Παρόλο που τα ευρήματα των παραπάνω ερευνών αναφέρονται

αποσπασματικά στις διαστάσεις του Ling (2004; 2000), ελάχιστες έρευνες στον Ελλαδικό χώρο μελετούν την αλληλεπίδραση των εν λόγω διαστάσεων στη σχέση που διαμορφώνει ο νέος με το κινητό του (Kalogeraki & Papadaki, 2010).

Όσον αφορά την μεθοδολογική πρακτική, οι περισσότερες μελέτες εφαρμόζουν μεθόδους ποιοτικής ή/και ποσοτικής ανάλυσης διερευνώντας τις αιτίες και τα αποτελέσματα της υιοθέτησης του συγκεκριμένου μέσου επικοινωνίας σε εφήβους που έχουν στην κατοχή τους κινητό. Η παρούσα έρευνα ακολουθεί μια διαφορετική μεθοδολογική προσέγγιση. Εξερευνά τις διαστάσεις της χρήσης του κινητού στους ίδιους μαθητές κάτω από δυο διαφορετικές συνθήκες, με και χωρίς κινητό.

Η δυνατότητα μιας τέτοιας προσέγγισης προέκυψε λόγω της επιλογής για διεξαγωγή της έρευνας στο Καστέλι Κισσάμου, μια κωμόπολη της δυτικής Κρήτης με περίπου 6.000 μόνιμους κατοίκους και στα γεγονότα που ακολούθησαν την προσφυγή στην δικαιοσύνη μεγάλης μερίδας της τοπικής κοινωνίας ενάντια στις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας. Με την αιτιολογία ότι οι κεραίες βρίσκονταν πολύ κοντά σε σχολεία και σε τόπους συγκέντρωσης των νέων της περιοχής, οι σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων, ο Δήμος, αλλά και μεμονωμένοι κάτοικοι, ζήτησαν την απομάκρυνση τους και δικαιώθηκαν από το μονομελές πρωτοδικείο Χανίων. Ως αποτέλεσμα, τον Απρίλιο του 2009 οι κεραίες κινητής τηλεφωνίας έκλεισαν αφήνοντας τους κατοίκους για περίπου τρεις βδομάδες 'χωρίς σήμα' (Χανιώτικα Νέα, 2009).

Ο σκοπός της έρευνας είναι να διερευνήσει το πώς βίωσαν οι μαθητές εκείνη την περίοδο χωρίς κινητό, χρονικό διάστημα που θα ονομαστεί 'περίοδο αναγκαστικής μη χρήσης'. Επιπλέον, με σημείο αναφοράς τις διαστάσεις που αναφέρει ο Ling (2004; 2000), η έρευνα επιδιώκει να αναδείξει τους παράγοντες που προβλημάτισαν τους μαθητές εκείνο το διάστημα σε αντιπαράθεση με τους παράγοντες που αντανάκλουν την ευρεία χρήση του κινητού στη ζωή των μαθητών ένα χρόνο μετά.

1. Το θεωρητικό υπόβαθρο της έρευνας

Διαστάσεις της χρήσης του κινητού τηλεφώνου στους εφήβους

Οι βασικές διαστάσεις της χρήσης του κινητού τηλεφώνου από τους εφήβους αφορούν την ασφάλεια του χρήστη, την ικανότητα συντονισμού των δραστηριοτήτων του, την διαρκή του διαθεσιμότητα και το ρόλο του κινητού στη χειραφέτηση από το γονικό περιβάλλον (Ling, 2004; 2000).

Το αίσθημα ασφάλειας που δημιουργεί το κινητό τηλέφωνο αναφέρεται ως ένας από τους κυριότερους λόγους κατοχής για κάθε ηλικιακή ομάδα, καθώς παρέχει τη δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας σε περίπτωση ανάγκης (Ling, 2004). Το ίδιο ισχύει και για τους εφήβους αλλά κυρίως για τους γονείς τους. Στις περισσότερες έρευνες που αναφέρεται πρωτοβουλία των γονιών για την αγορά κινητού στα παιδιά τους, η ασφάλεια αποτελεί την πρωταρχική αιτία και δικαιολογεί την επιλογή τους (Lenhart et al., 2010: 76; Oksman & Rautiainen, 2002; Fortunati & Manganelli, 2002). Αυτό που κυρίως έχει σημασία για τον γονέα είναι να γνωρίζει ότι το παιδί έχει τη δυνατότητα επικοινωνίας μαζί του σε περίπτωση ανάγκης (Oksman & Rautiainen, 2002). Ωστόσο, και από την πλευρά των εφήβων αναγνωρίζεται ως σημαντικό το αίσθημα ασφάλειας (π.χ. σε περίπτωση ατυχήματος) και αποτελεί το κύριο επιχείρημα όταν ζητούν από τους γονείς να τους αγοράσουν κινητό (Ling & Yttri, 2002; Ling, 2000).

Παρόλο που η δυνατότητα συντονισμού των καθημερινών δραστηριοτήτων που παρέχει το κινητό τηλέφωνο το καθιστά εξαιρετικά χρήσιμο κυρίως στους ενήλικες (Ling & Yttri, 2002), αναφέρεται ως σημαντική και στον κόσμο των εφήβων (Ling, 2000). Οι έφηβοι χρησιμοποιούν το κινητό τους τηλέφωνο για να οργανώσουν την καθημερινή τους ζωή (Ling, 2007; Oksman & Rautiainen, 2002). Η ευελιξία στην οργάνωση των δραστηριοτήτων τους και η αίσθηση ελευθερίας που προσφέρει η αυτόνομη σχετικά διαχείριση του προσωπικού χρόνου αναγνωρίζονται ως σημαντικά ζητήματα από τους νέους (Ling, 2000). Η ευκολία συντονισμού αναφέρεται και σε σχέση με τους γονείς σε μια σειρά θέματα (π.χ. για να τους πάρουν από το σχολείο ή από τη βραδινή τους έξοδο) αλλά και οι γονείς βρίσκουν στο κινητό ένα πολύτιμο μέσο βοήθειας για την οργάνωση των καθημερινών υποχρεώσεων τους προς τα παιδιά τους (Lenhart et al., 2010:76; Ling & Yttri, 2002).

Ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά της κινητής τηλεφωνίας και αυτό που στην εργασία του Ling (2000) αναφέρεται ως περισσότερο σημαντικό στους εφήβους από κάθε άλλη ηλικιακή ομάδα, αφορά τη συνεχή διαθεσιμότητα του χρήστη. Η ικανοποίηση της ανάγκης των εφήβων να ξέρουν τι γίνεται στην παρέα, να είναι προσβάσιμοι σχεδόν πάντα από τους φίλους αλλά και οι φίλοι από αυτούς, φαίνεται να αποτελεί πραγματική επανάσταση στην κοινωνική τους ζωή και να έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές σε παλιότερους κανόνες κοινωνικής δικτύωσης (Ling, 2007; 2000). Οι νέοι έχουν πλέον τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν αργά τη νύχτα, όταν είναι σε διακοπές, όταν βρίσκονται κάπου με τους γονείς τους και να μάθουν όλα τα νέα της παρέας ή απλά να συνομιλήσουν με τους φίλους τους, χωρίς τους χρονικούς και χωρικούς περιορισμούς της σταθερής τηλεφωνίας.

Όλες οι παραπάνω διαστάσεις της χρήσης των κινητών από τους εφήβους επιδρούν σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό στον τρόπο που ασκείται ο γονικός έλεγχος μέσα στα πλαίσια των οικογενειακών σχέσεων. Οι γονείς είναι αυτοί που κυρίως αναφέρονται στο κινητό τηλέφωνο ως μια 'εγγύηση ασφάλειας' για τα παιδιά τους (Oksman & Rautiainen, 2002) παράλληλα όμως η δυνατότητα διαρκούς πρόσβασης σε αυτά τους επιτρέπει να τα ελέγχουν και να τα επιτηρούν από απόσταση (Koromaa, 2000). Αντίθετη άποψη διατυπώνεται στην εργασία της Wilska (2003) όταν σημειώνει ότι μέσω της κατοχής κινητού έχει μειωθεί η ικανότητα των γονιών να ελέγξουν την επικοινωνία των παιδιών τους. Επιπλέον και οι ίδιοι οι γονείς αναφέρουν προβληματισμούς και δυσκολίες επίβλεψης εξαιτίας του κινητού (Matsuda, 2005). Από μια άλλη οπτική γωνία το κινητό ως μέσο συντονισμού των οικογενειακών δραστηριοτήτων συνεισφέρει στη διατήρηση των οικογενειακών δεσμών και επιτρέπει στους γονείς να είναι σε επαφή με τα παιδιά τους ειδικότερα όταν αυτοί εργάζονται και λείπουν πολλές ώρες από το σπίτι (Lorente, 2002). Τα παιδιά εκμεταλλεύονται το κινητό για να συντονίσουν κάποιες δραστηριότητες με τους γονείς, διατηρώντας έτσι βασικούς δεσμούς επίβλεψης και επιτήρησης (Miyaki, 2005; Ling & Yttri, 2002).

Από την άλλη όμως το κινητό δίνει τη δυνατότητα στους εφήβους να αναπτύξουν και να διατηρήσουν κοινωνικές επαφές εκτός γονικού ελέγχου (Ling, 2000). Σε αυτό το πλαίσιο χρησιμοποιούν τη συσκευή με διάφορους τρόπους για να ξεφύγουν από την γονική επιτήρηση (Ito, 2005; Ling, 2004). Ο Green (2002) αναφέρει ως συνήθειες μεθόδους την αποφυγή απάντησης σε τηλεφωνήματα που προέρχονται από τους γονείς με τη δικαιολογία ότι δεν έχουν σήμα και τη χρήση του

τηλεφώνου στο δωμάτιο τους ή σε κάποιο χώρο που δεν μπορούν να ακουστούν οι συνομιλίες τους. Αντιθέτως ο Chen (2009) διαπιστώνει ότι το κινητό δίνει νέες δυνατότητες ελευθερίας και ιδιωτικότητας στους εφήβους και εγκαθιστά λιγότερο αυστηρές σχέσεις επίβλεψης από τους γονείς καθώς αυτοί έχουν την δυνατότητα να επικοινωνήσουν απευθείας μαζί τους για ότι και αν χρειαστεί.

Φαίνεται λοιπόν ότι το θέμα του γονικού ελέγχου εμπίπτει στο γενικότερο πλαίσιο του παράδοξου που αναφέρει ο Lorente (2002) ότι δηλαδή το κινητό από την μια καταλύει και από την άλλη ενισχύει τους δεσμούς των εφήβων με την οικογένεια τους. Από τη μια διαπιστώνεται μειωμένη γονική επιτήρηση *πρόσωπο με πρόσωπο* (face to face) και από την άλλη περισσότερη από απόσταση γονική επίβλεψη. Έρευνες που αναφέρουν το κινητό ως μέσο ελέγχου από απόσταση (remote control), σχολιάζουν ως αρνητικό αποτέλεσμα την έλλειψη άμεσης επικοινωνίας (Mitcell, 2006; Rakow & Navarro, 1993) που σε κάποιες περιπτώσεις ενδέχεται να αντανakλά την έλλειψη ουσιαστικής φυσικής και συναισθηματικής παρουσίας των γονέων στην διαδικασία ενηλικίωσης των παιδιών (Lorente, 2002; Vestby, 1994). Ωστόσο κατά τον Ling (2004) το κινητό ως ένα είδος επικοινωνιακού ομφάλιου λώρου (umbilical cord) υποστηρίζει την ανάγκη των γονιών να προστατέψουν τα παιδιά τους με την εν δυνάμει συνεχή παρουσία τους και την ενδυνάμωση της οικογενειακής προστασίας, ενθαρρύνοντας ταυτόχρονα την ανεξαρτητοποίηση τους και την αίσθηση αυτονομίας από την οικογένεια.

Μια πιο πρόσφατη έρευνα θεωρεί ότι οι μέχρι τώρα αναφορές στο κινητό είτε ως εμπόδιο είτε ως βοηθό στη σχέση γονέα-παιδιού, αποτυγχάνουν να αναδείξουν την δυναμική και την πολυπλοκότητα της σχέσης έτσι όπως διαμορφώνεται την εποχή της κινητής τηλεφωνίας (Ribak, 2009). Στην ίδια μελέτη και με βάση την προσέγγιση των Silverstone et al. (1991), δίνεται έμφαση στο κινητό ως μέσο μετάβασης (transitional object) του οποίου η κατοχή και η χρήση τόσο από τους γονείς όσο και από τους εφήβους, επαναπροσδιορίζει και θέτει νέους, υπό εξερεύνηση κανόνες στις οικογενειακές σχέσεις κατά τη κοινωνικά περίπλοκη διαδικασία της ενηλικίωσης.

Στην έρευνα μας, με βάση τα παραπάνω ευρήματα, θα μελετήσουμε τις διαστάσεις της χρήσης του κινητού τηλεφώνου στους εφήβους και τις μεταξύ τους συσχετίσεις κάτω από δυο διαφορετικές συνθήκες κατά την περίοδο με κινητό τηλέφωνο και κατά την περίοδο 'αναγκαστικής μη χρήσης'.

2. Η μεθοδολογία της έρευνας

2.1. Το δείγμα

Η έρευνα βασίζεται σε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα μαθητών Γυμνασίου και Λυκείου του Καστελίου Κισσάμου. Το δείγμα επιλέχτηκε με τη μέθοδο της στρωματοποιημένης δειγματοληψίας όπου τις ομάδες-στρώματα αποτέλεσαν τα τμήματα όλων των τάξεων των δυο Γυμνασίων και των δυο Λυκείων της κομόπολης. Το σύνολο των μαθητών με βάση τα αρχεία των σχολείων καταγράφηκε ως N=670. Το μέγεθος του δείγματος ($\alpha=5\%$) υπολογίστηκε σε $n=250$ (Yamane, 1967). Το ποσοστό απόκρισης αρχικά είναι 72,4% ($n_{\text{αρχ}}=181$). Επειδή οι μαθητές της 1^{ης} Γυμνασίου, που συμμετέχουν στο δείγμα, στην πλειοψηφία τους δεν είχαν κινητό τον Απρίλιο του 2009, το ποσοστό απόκρισης τελικά είναι 55,6% ($n_{\text{τελ}}=139$) για την περίοδο της ‘αναγκαστικής μη χρήσης’ που μας ενδιαφέρει.

2.2. Το ερωτηματολόγιο

Στα πλαίσια μιας διδακτικής ώρας ζητήθηκε από τους μαθητές να συμπληρώσουν ένα ευρύτερο ερωτηματολόγιο με σκοπό να καταγραφούν τα κύρια χαρακτηριστικά της χρήσης του κινητού τηλεφώνου (ποσοστό κατοχής, λόγοι χρήσης κ.τ.λ.) και να μετρηθούν ποσοτικά (με βάση κλίμακες μέτρησης που εμφανίζονται στη διεθνή βιβλιογραφία) οι σχέσεις που αναπτύσσουν οι μαθητές μέσω του κινητού τους με γονείς και φίλους. Ένα μέρος του ερωτηματολογίου και αυτό στο οποίο κυρίως αναφέρεται το παρόν άρθρο, αφορά ερωτήσεις σχετικές με την περίοδο αναγκαστικής μη χρήσης του κινητού. Η συλλογή των ερωτηματολογίων έγινε τον Μάιο του 2010 αφού προηγήθηκε πιλοτική έρευνα για την βελτίωση και τις απαραίτητες διορθωτικές αλλαγές στο ερωτηματολόγιο. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με την έγκριση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του υπουργείου Παιδείας.

2.3. Οι μεταβλητές της έρευνας

Από τους μαθητές που πήραν μέρος στην έρευνα ζητήθηκε να ανακαλέσουν την περίοδο της ‘αναγκαστικής μη χρήσης’ κινητού, τον Απρίλιο του 2009 και να απαντήσουν σε κάποιες ερωτήσεις σχετικά με το πώς επικοινωνούσαν εκείνη την περίοδο, πόσο συχνά συζητούσαν με φίλους και γονείς το γεγονός καθώς και με τα συναισθήματα που βίωσαν από την έλλειψη κινητού. Επίσης, ζητήθηκε από τους

μαθητές να αξιολογήσουν σε μια πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert (1=συμφωνώ απόλυτα, 5=διαφωνώ απόλυτα), προτάσεις-δηλώσεις σχετικά με την περίοδο αναγκαστικής μη χρήσης οι οποίες αφορούν τις κυριότερες διαστάσεις της χρήσης της συσκευής που προκύπτουν από τη διεθνή βιβλιογραφία (π.χ. εκείνη την περίοδο δεν μπορούσα να οργανώσω εύκολα και γρήγορα τις δραστηριότητες μου). Παρόμοιες δηλώσεις, διατυπωμένες όμως σε μια θετική κατεύθυνση (π.χ. με το κινητό τηλέφωνο μπορώ να οργανώσω καλύτερα τις δραστηριότητες μου), ζητήθηκε να αξιολογηθούν με την ίδια κλίμακα υπό τη συνθήκη καθημερινής χρήσης που βίωναν οι μαθητές την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας.

2.4. Η στατιστική ανάλυση

Περιγραφικές στατιστικές μέθοδοι σκιαγραφούν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος και παρουσιάζουν τις απαντήσεις των μαθητών στις σχετικές με την περίοδο ‘αναγκαστικής μη χρήσης’ ερωτήσεις. Η έλλειψη βιβλιογραφικών αναφορών που να καθορίζουν ένα πλαίσιο σχέσεων ανάμεσα στις μεταβλητές που αφορούν τις διαστάσεις της ‘αναγκαστικής μη χρήσης’ κινητού τηλεφώνου, οδηγεί στην επιλογή της διερευνητικής ανάλυσης παραγόντων (explanatory factor analysis) για να εντοπιστούν και να περιγραφούν οι κύριοι παράγοντες που καθόρισαν την περίοδο αυτή (Καρλής Δ., 2005:212). Επιπλέον επιδίωξη της έρευνας είναι να μελετηθούν οι παράγοντες αυτοί σε σχέση με αυτούς που καθορίζουν την καθημερινή χρήση του κινητού. Για το λόγο αυτό συμμετέχουν στην ανάλυση όλες οι προτάσεις-δηλώσεις που αφορούν τα προβλήματα κατά την περίοδο μη χρήσης καθώς και οι αντίστοιχες που αναφέρονται στην καθημερινή χρήση του κινητού τηλεφώνου έτσι όπως διαμορφώνονται από τις διαστάσεις του Ling (2004; 2000). Απώτερος σκοπός μιας τέτοιας προσέγγισης είναι να προσδιοριστεί αν προκύπτουν διαφορετικές δομές στα δεδομένα και συνεπώς στις σχέσεις των μεταβλητών στις δύο αυτές χρονικές περιόδους (Darlington, 1997). Ως μέθοδος περιστροφής επιλέχτηκε η μη ορθογώνια (oblique rotation) η οποία επιτρέπει τη συσχέτιση των παραγόντων καθώς δεν έχουμε λόγο να πιστεύουμε ότι είναι ασυσχέτιστοι μεταξύ τους (Costello & Osborne, 2005). Η ανάλυση συσχέτισης Pearson εφαρμόστηκε για την εξερεύνηση στατιστικά σημαντικών συσχετίσεων ανάμεσα στους παράγοντες. Για τη στατιστική ανάλυση χρησιμοποιήθηκε το SPSS 17.

3. Τα αποτελέσματα της έρευνας

Η μέση ηλικία των μαθητών για τους οποίους αναφέρονται τα παρακάτω αποτελέσματα είναι 15,6 έτη με τυπική απόκλιση 1,7 έτη, ενώ το 47,5% είναι κορίτσια και το 52,5% αγόρια. Επιπλέον το 54,7% είναι μαθητές Λυκείου. Το 95,7% του συνόλου των μαθητών δηλώνει ότι τουλάχιστον ένας από τους γονείς του έχει στην κατοχή του κινητό τηλέφωνο.

Τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής ανάλυσης έδειξαν ότι η περίοδος της ‘αναγκαστικής μη χρήσης’ κινητών τηλεφώνων δεν πέρασε απαρατήρητη από τους μαθητές. Το 40,6% αναφέρει ότι συζητούσε το γεγονός σχεδόν κάθε μέρα με τους φίλους του και το 21,9% σχεδόν κάθε μέρα με τους γονείς του. Οι μαθητές ξεπέρασαν το πρόβλημα επικοινωνίας μεταξύ τους εκείνη την περίοδο με το να συναντιούνται στο σχολείο ή σε άλλους χώρους (59,9%) και σε ένα μικρότερο ποσοστό με το σταθερό τηλέφωνο (25,5%), ενώ η επικοινωνία με τους γονείς γινόταν κυρίως στο σπίτι (64,7%). Οι μαθητές βίωσαν έντονα συναισθήματα εκείνες τις τρεις βδομάδες, όπως για παράδειγμα θυμό (38,8%), αναστάτωση (29,1%) αλλά και απομόνωση (18,7%).

Η ανάλυση παραγόντων ανέδειξε τρεις παράγοντες που σαφώς διαχωρίζουν την περίοδο ‘αναγκαστικής μη χρήσης’ από την περίοδο καθημερινής χρήσης υποδεικνύοντας διαφορετικές δομές στον τρόπο του συσχετίζονται οι μεταβλητές. Η καταλληλότητα της παραγοντικής ανάλυσης επιβεβαιώνεται από τον συντελεστή Keiser-Meyer-Olkin ($KMO=0,825$) καθώς και από τη σημαντικότητα ($p<0,05$) του Barlett's Test of Sphericity (Καρλής Δ., 2005:218).

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται συνολικά τα αποτελέσματα (η διαφοροποίηση των δυο περιόδων γίνεται για την καλύτερη κατανόηση των αποτελεσμάτων).

Πίνακας 1. Οι παράγοντες που αφορούν τη χρήση και την αναγκαστική μη χρήση του κινητού τηλεφώνου

	Παράγοντας 1	Παράγοντας 2	Παράγοντας 3
Περίοδος 'αναγκαστικής μη χρήσης'			
(Απρίλιος 2009)			
Δεν μπορούσαν να με βρουν εύκολα και γρήγορα οι φίλοι μου και οι γονείς μου	0,67	-0,08	0,19
Δυσκολευόμουν να κανονίσω με φίλους να πάμε να διασκεδάσουμε	0,8	0,04	0,08
Δεν μπορούσα να μοιραστώ τα αισθήματα, τις σκέψεις και τις εμπειρίες μου με άλλους ανθρώπους	0,48	0,02	0,43
Αισθανόμουν ότι αν μου συνέβαινε κάτι δεν θα μπορούσα να πάρω τηλέφωνο για βοήθεια	0,74	-0,09	0,01
Ήταν πιο δύσκολο να επικοινωνήσω με φίλους χωρίς να το γνωρίζουν οι γονείς μου	0,22	-0,01	0,74
Επειδή δεν είχα κινητό τηλέφωνο οι γονείς μου με έλεγχαν περισσότερο και δεν με άφηναν να γυρνάω αργά στο σπίτι	0,14	0,15	0,74
Είχα δυσκολία να επικοινωνήσω οποιαδήποτε στιγμή ήθελα με τους φίλους μου και τους γονείς μου	0,7	-0,11	-0,16
Δεν μπορούσα να οργανώσω εύκολα και γρήγορα τις δραστηριότητές μου	0,77	0,04	0,11
Καθημερινή χρήση κινητού			
(Μάιος 2010)			

Με το κινητό μου μπορώ ανά πάσα στιγμή να επικοινωνήσω όπου και αν βρίσκομαι	-0,04	-0,81	-0,06
Με το κινητό μου μπορώ εύκολα και γρήγορα να κανονίσω που θα διασκεδάσω με τους φίλους μου	0,13	-0,78	-0,15
Αισθάνομαι ασφάλεια γιατί σε περίπτωση ανάγκης μπορώ να τηλεφωνήσω όπου και αν βρίσκομαι	0,15	-0,76	-0,05
Έχοντας κινητό πάντα μπορούν να με βρουν όσοι θέλουν να επικοινωνήσουν μαζί μου	0,04	-0,77	-0,01
Με το κινητό μου μπορώ να επικοινωνήσω με όποιον θέλω χωρίς να το γνωρίζουν οι γονείς μου	-0,16	-0,51	0,48
Με το κινητό μου μπορώ να οργανώσω καλύτερα τις δραστηριότητες μου	0,13	-0,62	-0,06
Η οικογένεια μου δεν ανησυχεί για το που βρίσκομαι γιατί μπορεί ανά πάσα στιγμή να επικοινωνήσει μαζί μου στο κινητό	-0,12	-0,78	0,15
Ιδιοτιμές	5,01	2,81	1,11
Ποσοστό της διακύμανσης που ερμηνεύεται (%)	33,41	18,75	7,38

Ο **πρώτος παράγοντας** (Π1) ο οποίος ερμηνεύει το 33,41% της συνολικής διακύμανσης (ιδιοτιμή = 5,01), αφορά την περίοδο ‘αναγκαστικής μη χρήσης’ και χαρακτηρίζεται ‘προβλήματα λόγω μη διαθεσιμότητας-δυσκολίας συντονισμού-αισθήματος ανασφάλειας’ καθώς οι μεταβλητές που συνεισφέρουν σε αυτόν αναφέρονται σε αυτές τις διαστάσεις των προβλημάτων που αντιμετώπισαν οι μαθητές. Ο βαθμός αξιοπιστίας του παράγοντα με βάση τον συντελεστή Cronbach Alpha κρίνεται υψηλός (Cronbach $\alpha=0,85$).

Ο **δεύτερος παράγοντας** (Π2) ο οποίος ερμηνεύει το 18,75% της συνολικής διακύμανσης (ιδιοτιμή=2,81), αφορά όλες τις μεταβλητές που αναφέρονται στην περίοδο καθημερινής χρήσης και υποδηλώνει την συσχέτιση όλων των διαστάσεων (διαθεσιμότητα, ασφάλεια, συντονισμός, χειραφέτηση από τον γονικό έλεγχο) για την ερμηνεία της στάσης των μαθητών απέναντι στο κινητό τηλέφωνο. Οι αρνητικές τιμές στις επιβαρύνσεις μας οδηγούν στο να ονομάσουμε τον παράγοντα ‘προβλήματα από την καθημερινή χρήση του κινητού τηλεφώνου που αφορούν τις διαστάσεις υπό εξέταση’. Ο βαθμός αξιοπιστίας του παράγοντα με βάση τον συντελεστή Cronbach Alpha κρίνεται υψηλός (Cronbach a=0,84).

Ο **τρίτος παράγοντας** (Π3) ο οποίος ερμηνεύει το 7,38% της συνολικής διακύμανσης (ιδιοτιμή=1,11), επίσης αφορά την περίοδο χωρίς κινητό και λόγω των μεταβλητών που συνεισφέρουν σε αυτόν ονομάζεται ‘προβλήματα λόγω γονικής επιτήρησης’. Ο βαθμός αξιοπιστίας του παράγοντα με βάση τον συντελεστή Cronbach Alpha κρίνεται επαρκής (Cronbach a=0,61).

Καθώς έχουμε επιλέξει να επιτρέψουμε την συσχέτιση των παραγόντων με τη χρήση μη ορθογώνιας μεθόδου περιστροφής, εφαρμόζουμε ανάλυση συσχέτισης Pearson για να εντοπίσουμε τυχών στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις στους τρεις παράγοντες που προέκυψαν από την ανάλυση παραγόντων. Από τα αποτελέσματα, τα οποία παρουσιάζονται αναλυτικά στον Πίνακα 2, σημειώνουμε και σχολιάζουμε παρακάτω τη θετική, στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($p < 0,01$) ανάμεσα στους παράγοντες Π1 και Π3.

Πίνακας 2. Συσχετίσεις παραγόντων (ανάλυση Pearson)

	Π1	Π2	Π3
Π1	1		
Π2	-0,27*	1	
Π3	0,30*	-0,09	1

* $< 0,01$

Συζήτηση, συμπεράσματα.

Ο ρόλος που επιτελεί το κινητό τηλέφωνο στη ζωή των εφήβων έχει εξαιρετικό ερευνητικό ενδιαφέρον τόσο λόγω της σημασίας που οι ίδιοι του αποδίδουν, όσο και των αλλαγών που έχει επιφέρει στην επικοινωνία με τους φίλους αλλά και τους γονείς. Τα αποτελέσματα της παραπάνω ανάλυσης παρέχουν κάποιες ενδείξεις για τη στάση των μαθητών την περίοδο χωρίς κινητό τηλέφωνο που αναδεικνύουν το ρόλο του στο ευαίσθητο θέμα του γονικού ελέγχου κατά τη διαδικασία της ενηλικίωσης.

Πιο συγκεκριμένα, η ανάλυση παραγόντων ανέδειξε τρεις παράγοντες που διαχωρίζονται στις δυο περιόδους (με και χωρίς κινητό), υποδηλώνοντας διαφορετικές δομές στον τρόπο που συσχετίζονται και αντανακλούν τις στάσεις των μαθητών. Η στάση των μαθητών απέναντι στην καθημερινή χρήση του κινητού τους καθορίζεται από ένα μόνο παράγοντα που σχετίζεται με τη συνεχή διαθεσιμότητα, το αίσθημα ασφάλειας, την χειραφέτηση από τον γονικό έλεγχο και την ικανότητα συντονισμού, με όλες δηλαδή τις υπό μελέτη διαστάσεις, δίνοντας ενδείξεις για ισχυρή μεταξύ τους αλληλεπίδραση. Αντιθέτως την περίοδο χωρίς κινητό η στάση των μαθητών καθορίστηκε από δυο παράγοντες, με τον πρώτο να αφορά την προσβασιμότητα, την ασφάλεια και τον συντονισμό και τον δεύτερο τη διάσταση της γονικής επιτήρησης. Οι απαντήσεις των μαθητών ανέδειξαν ως ‘ξεχωριστό ζήτημα’ την προσαρμογή σε μορφές γονικού ελέγχου χωρίς κινητό τηλέφωνο. Επιπλέον η ανάλυση συσχέτισης παρέχει ενδείξεις ότι οι μαθητές οι οποίοι βίωσαν ως σημαντικά τα προβλήματα της γονικής επιτήρησης, βίωσαν ως σημαντικά και τα υπόλοιπα προβλήματα που απέρρεαν από την έλλειψη κινητού.

Τα παραπάνω αποτελέσματα δίνουν το έναυσμα για την διερεύνηση του κινητού ως μέσου που επιδρά στον τρόπο που ασκείται ο γονικός έλεγχος. Η σταθερή και συνεχής, αλλά από απόσταση επίβλεψη του γονέα που επιτυγχάνεται μέσω του κινητού, είναι το πεδίο στο οποίο οι έφηβοι της εποχής της κινητής τηλεφωνίας έχουν μάθει να λειτουργούν και να αναπτύσσουν τους κοινωνικούς τους δεσμούς. Με δεδομένη την εν δυνάμει αλλά όχι την φυσική παρουσία του γονέα, ή ίδια συσκευή που για τον γονέα λειτουργεί ως μέσο εντοπισμού και ελέγχου για τον νέο αποτελεί το μέσο υπέρβασης της γονικής επιτήρησης με κίνητρο την διαμόρφωση των δικών του κοινωνικών επαφών με τους φίλους και τους συνομηλίκους (Oksman & Rautianen, 2003; Pain et al, 2005; Henderson et al, 2002). Πρόσφατη έρευνα της

Lenhart et al. (2010) στις ΗΠΑ μας πληροφορεί ότι και οι γονείς, γνώστες πια και αυτοί των νέων τεχνολογιών, αναζητούν και χρησιμοποιούν νέους τρόπους μέσω κινητού για να επιβλέπουν τα παιδιά τους (π.χ. με τη χρήση εφαρμογών που περιορίζουν το χρόνο ομιλίας ή που έχουν τη δυνατότητα να εντοπίζουν τη τοποθεσία που αυτά βρίσκονται). Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Ling (2000: 5) ‘οι παλιοί κανόνες και συμπεριφορές (προ-κινητού) δεν φαίνεται να ισχύουν πια’, κάτι που φαίνεται να ισχύει στη σχέση γονέα και παιδιού μέσω κινητού. Τα αποτελέσματα της μελέτης αναδεικνύοντας τον ιδιαίτερο προβληματισμό των εφήβων στη διαχείριση παλιών (χωρίς κινητό) μορφών και κανόνων γονικής επιτήρησης, παρέχουν ενδείξεις για τη ιδιαίτερη σημασία αυτής της διάστασης στην εποχή με κινητό. Συνηγορούν δε στην ανάγκη να εξερευνηθεί σε βάθος η πολυπλοκότητα της σχέσης που αναπτύσσουν έφηβοι και γονείς μέσω του κινητού και να διερευνηθούν οι τρόποι που αυτό τις επαναπροσδιορίζει (Ribak, 2009).

Στη διεθνή βιβλιογραφία, δεν υπάρχουν μελέτες που να διερευνούν τους παράγοντες που αντανakλούν τα προβλήματα της ‘αναγκαστικής μη χρήσης’ του κινητού τηλεφώνου. Συνάμα, ελάχιστες είναι οι έρευνες στον Ελλαδικό χώρο που εξερευνούν τη σχέση των νέων με το κινητό τους αναφορικά με τις σχέσεις που αναπτύσσουν με τους γονείς αλλά και τους φίλους (Econimides & Grousopoulou, 2008; Kalogeraki & Papadaki, 2010). Θεωρούμε ότι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Ελληνικής κοινωνίας, όπου η νέα γενιά κοινωνικοποιείται μέσα στα πλαίσια της πυρηνικής οικογένειας (Chtouris et al., 2006) ενώ ταυτόχρονα η χρήση του κινητού στους νέους είναι εξαιρετικά διαδεδομένη, αποτελούν πρόσφορο έδαφος για την μελέτη των νέων χαρακτηριστικών των οικογενειακών αλλά και των φιλικών σχέσεων που διαμορφώνονται στην εποχή της ψηφιακής επικοινωνίας.

Βιβλιογραφία

1. Ασλανίδου Σ., Οικονόμου Α., «Η επικοινωνία των Νέων Μέσω Γραπτών Μηνυμάτων στο κινητό και στο Διαδίκτυο», εισήγηση στο 6^ο Συνέδριο ΕΤΠΕ (Ελληνική Επιστημονική Ένωση Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση), Λεμεσός, Κύπρος, Σεπτέμβριος 2008.

2. Castells M., Fernandez-Ardevol M., Qiu J. & Sey A., *Mobile Communication and Society: A Global Perspective*, MA: MIT Press, Cambridge, 2007.
3. Chen Y-F., «Mobile teens in Taiwan», εισήγηση στην ετήσια συνάντηση της *International Communication Association*, Chicago, Illinois, Μάιος 2009.
4. Chtouris S., Zissi A., Papanis E. & Rontos K., «The state of youth in contemporary Greece», *Nordic Journal of Youth Research*, τεύχος 14, 2006, σελ. 309-322.
5. Costello A. & Osborne J., «Best Practices in Exploratory Factor Analysis: Four recommendations for getting the most from your analysis», *Practical Assessment, Research and Evaluation*, τεύχος 10, 2005, διαθέσιμο ηλεκτρονικά στο <http://pareonline.net/getvn.asp?v=10&n=7>.
6. Darlington R., *Comparing Two Factor Analysis*, ηλεκτρονικές σημειώσεις, 1997, στο <http://www.psych.cornell.edu/darlington/factor.htm>. Ανακτήθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2010.
7. Economides A., & Grousopoulou A., «Use of mobile phones by male and female Greek students», *International Journal of Mobile Communications*, τεύχος 6, 2008, σελ. 729-749.
8. Focus Bari, «Οι νέοι και τα media», έρευνα της εταιρείας Focus Bari, Μάιος 2010. Ανακτήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2010 από <http://www.focus.gr/default.asp?id=100000006&lcid=1032>.
9. Fortunati L. & Manganelli A., «Young people and the mobile telephone», *Revista De Estudios De Juventud*, τεύχος 52, 2002, σελ. 59-78.
10. Geser H., Késia U. & Trench S., «Pre-teen cell phone adoption: Consequences for later patterns of phone usage and involvement», *Sociology in Switzerland: Sociology of the Mobile Phone*, Online Publications, Ζυρίχη, 2006. Ανακτήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2010 http://socio.ch/mobile/t_geser2.htm.

11. Green N., «Who's watching whom? Monitoring and accountability in mobile relations», στο B. Brown, N. Green, and R. Harper (Eds.), *Wireless world: Social and Interactional Aspects of the Mobile Age*, UK: Springer, Νέα Υόρκη, 2002, σελ. 32-45.
12. Henderson S., Taylor R. & Thompson R., «In touch: Young people, communication and technologies», *Information, Communication and Society*, τεύχος 5, 2002, σελ. 494-512.
13. Ito M., «Mobile phones, Japanese youth, and the re-placement of social contact», στο R. Ling and P. Pedersen (Eds.), *Mobile Communications: Re-negotiation of the Social Sphere*, UK: Springer, Λονδίνο, 2005, σελ.131-148.
14. Kalogeraki S. & Papadaki M., «The impact of mobile use on teenager's socialization», *The International Journal of Interdisciplinary Social Sciences*, τεύχος 5, 2010, σελ. 121-134.
15. Καρλής Δ., *Πολυμεταβλητή Στατιστική Ανάλυση*, εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα, 2005.
16. Kasesniemi E. & Rautiainen P., «Mobile culture of children and teenagers in Finland», στο J. Katz and M. Aakhus (Eds.), *Perpetual Contact: Mobile Communication, Private Talk, Public Performance*, UK: University Press, Cambridge, 2002, σελ. 170-192.
17. Katz J., *Magic in the Air: Mobile Communication and the Transformation of Social life*, NJ: Transaction Publishers, New Brunswick, 2006.
18. Kopomaa T., *The City in your Pocket: Birth of the Mobile Information Society*, Finland: Gaudeamus Kirja, Ελσίνκι, 2000.
19. Λαζαρίνης Φ., «Έρευνα για την χρήση των κινητών τηλεφώνων στα Ελληνικά σχολεία», *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τεύχος 134, 2004, σελ. 44-56.

20. Lenhart A., Ling R., Campell S., & Purcell K., «Teens and mobile phones», a project of the PewResearch Center, Απρίλιος 2010, Η.Π.Α. Ανακτήθηκε τον Οκτώβριο του 2010 από <http://pewinternet.org/Reports/2010/Teens-and-Mobile-Phones.aspx>.
21. Licoppe C., «Connected presence: The emergence of a new repertoire for managing social relationships in a changing communications technoscape», *Environment and planning D: Society and Space*, τεύχος 22, 2004, σελ. 135-156.
22. Ling R., «We will be reached: The use of mobile telephony among Norwegian youth», *Information Technology and People*, τεύχος 13, 2000, σελ.102-120.
23. Ling R., «Adolescent girls and young adult men: Two sub-cultures of the mobile telephone», *Revista De Estudios De Juventud*, τεύχος 57, 2002, σελ. 33-47.
24. Ling R., *The Mobile Connection: The Cell phone's Impact on Society*, CA: Morgan Kaufmann Publishers, San Francisco, 2004.
25. Ling R., «Mobile communications vis-a-vis teen emancipation, peer group integration and deviance», στο R. Harper, A. Taylor and L. Palen, (Eds.), *The Inside Text: Social Perspectives on SMS in the Mobile Age*, UK: Kluwer, Λονδίνο, 2005, σελ. 175-189.
26. Ling R., «Children, youth and mobile communication», *Journal of Children and Media*, τεύχος 1, 2007, σελ. 60-67.
27. Ling R. & Yttri B., «Hyper-coordination via mobile phones in Norway», στο J. Katz and M. Aakhus (Eds.), *Perpetual Contact: Mobile Communication, Private Talk, Public Performance*, UK:Cambridge University Press, Cambridge, 2002, σελ. 139-169.

28. Ling R. & Yttri B., «Control, emancipation, and status: The mobile telephone in teens' parental and peer relationship», στο R. Kraut, M. Brynin, and S. Kiesler (Eds.), *Computer, Phones, and the Internet: Domesticating Information Technology*, NY: Oxford University Press, Νέα Υόρκη, 2006, σελ. 219-234.
29. Lobet-Maris C., Henin J., «Talking without communicating or communicating without talking: From the GSM to the SMS», *Revista De Estudios De Juventud*, τεύχος 57, 2002, σελ. 101-114.
30. Lorente S., «Youth and Mobile Telephones: More than a Fashion», *Revista De Estudios De Juventud*, τεύχος 57, 2002, σελ. 9-24.
31. Matsuda M., «Mobile communication and selective sociality», στο M. Ito, D. Okabe, M. Matsuda, (Eds.), *Personal, Portable, Pedestrian: Mobile Phones in Japanese Life*, MA: MIT Press, Cambridge, 2005, σελ. 123-142.
32. Mediapro, *A European Research Project: The Appropriation of New Media by Youth*, Βρυξέλλες, 2006. Ανακτήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2010 από <http://www.mediapro.org/publications/finalreport.pdf>.
33. Mitchell B.A., *The boomerang age: Transitions to adulthood in families*, NJ: Transaction Publishers, New Brunswick, 2006.
34. Miyata K. «Longitudinal effects of mobile internet use on social network in Japan», εισήγηση στην ετήσια συνάντηση της *International Communication Association*, Dresden International Congress Centre, Δρέσδη, 16 Ιουνίου 2006.
35. Oksman V. & Rautiainen P., «I've got my whole life in my hand», *Revista De Estudios De Juventud*, τεύχος 52, 2002, σελ. 25-32.

36. Pain R., Grundy S. & Gill S., «So long as I take my mobile: Mobile phones, urban life and geographies of young people's safety», *International Journal of Urban and Regional Research*, τεύχος 29, 2005, σελ. 814-830.
37. Rakow L.F. & Navarro P., «Remote mothering and the parallel shift: Women meet the cellular phone», *Critical Studies in Mass Communication*, τεύχος 10, 1993, σελ. 144-157.
38. Ribak R., «Remote control, umbilical cord and beyond: The mobile phone as a transitional object», *British Journal of Developmental Psychology*, τεύχος 27, 2009, σελ. 183-196.
39. Silverstone R., Hirsch E. & Morley D., «Listening to a long conversation: An ethnographic approach to the study of information and communication technologies in the home», *Cultural Studies*, τεύχος 5, 1991, σελ. 204-227.
40. Srivastava L., «Mobile phones and the evolution of social behaviour», *Behaviour and Information Technology*, τεύχος 24, 2004, σελ. 111-129.
41. Srivastava L., «The mobile makes it mark», στο J. Katz (Ed.), *Handbook of Mobile Communication Studies*, MA: The MIT Press, Cambridge, 2008, σελ. 15-27.
42. Vestby G.M., «Constructing childhood: Children interacting with technology», στο A.J. Berg & M. Aune (Eds.), *Domestic technology and everyday life: Mutual shaping processes*, COST A4 workshop, EC Directorate General: Science, Research and Development, 1994, σελ. 97-116.
43. Wilska T.A., «Mobile phone use as part of young people's consumption styles», *Journal of Consumer Policy*, τεύχος 26, 2003, σελ. 441-463.
44. Yamane T., *Statistics: An Introductory Analysis (2nd Ed.)*, Harper and Row, Νέα Υόρκη, 1967.

45. Χανιώτικα Νέα, «Χωρίς σήμα για κινητά η Κίτσαμος», άρθρο δημοσιευμένο στην εφημερίδα Χανιώτικα Νέα, στήλη: Τοπικά, 7 Απριλίου 2009.

**INVESTIGATING THE USE AND THE ‘COMPULSORY NO USE’ OF
MOBILE PHONE AMONG ADOLESCENTS**

Abstract

The relationship that adolescents have established with their mobile phones is investigated in the international bibliography with respect to the dimensions of safety, availability, coordination and emancipation from parental control.

In the present article the above dimensions are being studied in a period of 'compulsory no use' that teenagers of Kasteli Kissamou experienced during April 2009 when the mobile phone antennas were shut down, as well as in a period of everyday use a year afterwards. The data derived from the collection of questionnaires of a random sample of secondary and high school students. Factor analysis results highlighted the importance of parental control via mobile phone during the period of 'compulsory no use', providing evidence of the determinant role of the specific medium of communication in the formation of family relationships.

Key words: mobile phone, adolescents, parental control